

Gabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (L-Għaxar Awla)

20 ta' Ottubru 2022*

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Ġlieda kontra l-ħlas tardiv fit-tranzazzjonijiet kummerċjali – Direttiva 2011/7/UE – Artikolu 12(4) – Kamp ta' applikazzjoni *ratione temporis* – Prassi stabbilita qabel is-16 ta' Marzu 2013 li tikkonsisti fin-nuqqas ta' rkupru tal-interessi moratorji għal ħlas tardiv u tal-kumpens għall-ispejjeż tal-irkupru – Prassi applikata għall-ordnijiet individwali li saru wara din id-data – Artikolu 7(2) u (3) – Klawżoli kuntrattwali u prassi manifestament ingusti – Rinunzja b'kunsens liberu”

Fil-Kawża C-406/21,

li għandha bħala sugġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Korkein oikeus (il-Qorti Suprema, il-Finlandja), permezz ta' deċiżjoni tal-1 ta' Lulju 2021, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fl-istess ġurnata, fil-proċedura

A Oy

vs

B Ky,

Il-Komunità tal-eredi ta' C,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (L-Għaxar Awla),

komposta minn D. Gratsias, President tal-Awla, I. Jarukaitis, u Z. Csehi (Relatur), Imħallfin,

Avukat Ġenerali: A. M. Collins,

Registratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ipprezentati:

- għal A Oy, minn K. Tenhovirta, asianajaja,
- għall-Gvern Finlandiż, minn A. Laine, bħala agent,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn G. Gattinara, T. Simonen u I. Söderlund, bħala agenti,

* Lingwa tal-kawża: il-Finlandiż.

wara li rat id-deċiżjoni meħuda, wara li nstema' l-Avukat Ġenerali, li l-kawża tinqata' mingħajr konkluzjonijiet,

tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 7(2) u (3), kif ukoll tal-Artikolu 12(4) tad-Direttiva 2011/7/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Frar 2011 dwar il-ġlieda kontra l-ħlas tard fi transazzjonijiet kummerċjali (ĠU 2011, L 48, p. 1).
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' kawża bejn A Oy, minn naħa, u B Ky u l-komunità tal-eredi ta' C, min-naħa l-oħra, dwar il-ħlas tardiv ta' 135 fattura li d-dati ta' skadenza tagħhom kienu inkluzi bejn l-10 ta' April 2015 u l-21 ta' Frar 2018.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

Id-Direttiva 2011/7

- 3 Il-premessi 12, 16 u 28 tad-Direttiva 2011/7 jipprovdu:

“(12) Hlas tard jikkostitwixxi ksur ta' kuntratt li sar finanzjarjament attraenti għad-debituri fil-parti l-kbira tal-Istati Membri minħabba li fuq ħlasijiet tard jintalbu rati baxxi ta' mgħax jew l-ebda mgħax u/jew li l-proċeduri ta' rimedju jieħdu wisq żmien. J Jeħtieġ tibdil deċiżiv lejn kultura ta' ħlas fil-ħin, inkluz dik fejn l-eskluzjoni tad-dritt li jintalab imgħax għandha dejjem titqies bħala kondizzjoni jew prassi kuntrattwali ingusta għall-aħħar biex titreggħa' lura din it-tendenza u jiġi skoraggħit il-ħlas tard. Tali tibdil għandu jinkludi wkoll l-introduzzjoni ta' dispożizzjonijiet speċifiċi dwar il-perjodi ta' ħlas u dwar il-kumpens tal-kredituri għall-ispejjeż imgħarrba, u, fost l-oħrajn, li l-eskluzjoni tad-dritt għall-kumpens għall-ispejjeż tal-irkupru għandha titqies bħala ingusta għall-aħħar.

[...]

(16) Din id-Direttiva m'għandhiex tobbliga lil kreditur jitlob imgħax għal ħlas tard. Fil-każ ta' ħlas tard, din id-Direttiva għandha tippermetti li kreditur jitlob imgħax għal ħlas tard mingħajr ma jagħti ebda avviż minn qabel ta' nuqqas ta' prestazzjoni jew avviż simili ieħor li jfakkar lid-debitur dwar l-obbligu tiegħu li jhallas.

[...]

(28) Din id-Direttiva għandha tipprojbixxi l-abbuż tal-libertà tal-kuntratti għall-izvantaġġ tal-kreditur. Bħala riżultat, meta kondizzjoni f'kuntratt jew prassi relatat mad-data jew il-perjodu għall-ħlas, ir-rata ta' mgħax għall-ħlas tard jew il-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru ma jkunx ġustifikat fuq il-bażi tal-kondizzjonijiet mogħtija lid-debitur, jew iservi

prinċipalment għall-għan li jikseb liwidità addizzjonali għad-debitur għad-detriment tal-kreditur, jista' jitqies li jikkostitwixxi abbuż ta' dan it-tip. [...] B'mod partikulari, jekk id-dritt li jintalab imgħax jiġi kompletament eskluż, din għandha dejjem tiġi kkunsidrata bħala ingusta għall-aħħar, waqt li jekk id-dritt għal kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru jiġi eskluż, din għandha titqies bħala ingusta għall-aħħar. Din id-Direttiva ma għandhiex taffettwa d-dispożizzjonijiet nazzjonali marbuta mal-mod kif il-kuntratti jiġu konklużi jew li jirregolaw il-validità ta' kondizzjonijiet kuntrattwali li huma ingusti għad-debitur.”

- 4 L-Artikolu 1 ta' din id-direttiva, intitolat “Suġġett u kamp ta' applikazzjoni”, jipprovdi, fil-paragrafi 1 u 2 tiegħu:

“1. L-għan ta' din id-Direttiva hu l-għieda kontra l-ħlas tard fi transazzjonijiet kummerċjali, sabiex jiġi żgurat il-funzjonament kif suppost tas-suq intern, biex b'hekk titrawwem il-kompetittività tal-intrapriżi u, b'mod partikulari, tal-SMEs. [impriżi żgħar u medji (IŻM)].

2. Din id-Direttiva għandha tapplika għall-ħlasijiet kollha magħmula bħala remunerazzjoni għal transazzjonijiet kummerċjali.”

- 5 Skont l-Artikolu 2 tal-imsemmija direttiva:

“Għall-finijiet ta' din id-Direttiva, għandhom japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

1) ‘transazzjonijiet kummerċjali’ tfisser transazzjonijiet bejn l-intrapriżi jew bejn l-intrapriżi u l-awtoritajiet pubbliċi li jwasslu għall-forniment ta' prodotti jew il-provvista ta' servizzi għar-remunerazzjoni;

[...]

4) ‘ħlas tard’ tfisser ħlas li ma jsirx fil-perjodu ta' ħlas kuntrattwali jew statutorju u fejn il-kondizzjonijiet stipulati fl-Artikolu 3(1) jiġu sodisfatti; [...];

5) ‘imgħax għal ħlas tard’ tfisser imgħax statutorju għal ħlas tard jew imgħax b'rata miftehma bejn l-intrapriżi, soġġett għall-Artikolu 7;

6) ‘imgħax statutorju għal ħlas tard’ tfisser imgħax sempliċi għal ħlas tard b'rata li hija ekwivalenti għas-somma tar-rata ta' referenza u mill-inqas tmien punti perċentwali; [...].”

- 6 L-Artikolu 3 tal-istess direttiva, intitolat “Transazzjonijiet bejn intrapriżi”, jipprevedi fil-paragrafu 1 tiegħu:

“L-Istati Membri għandhom jiżguraw li fit-transazzjonijiet kummerċjali bejn l-intrapriżi, il-kreditur huwa intitolat għall-imgħax fil-każ ta' ħlas tard mingħajr il-bżonn ta' tfakkira meta l-kondizzjonijiet li ġejjin huma sodisfatti:

a) il-kreditur issodisfa l-obbligi kuntrattwali u legali tiegħu; u

b) il-kreditur ma rċevix l-ammont dovut fil-ħin, sakemm id-debitur ma jkunx responsabbli għad-dewmien.”

7 L-Artikolu 4 tad-Direttiva 2011/7 jirrigwarda tranżazzjonijiet bejn impriži u awtoritajiet pubbliċi. Il-paragrafu 3 ta' dan l-artikolu jipprevedi b'mod partikolari li l-Istati Membri għandhom jiżguraw, fi tranżazzjonijiet kummerċjali fejn id-debitur ikun awtorità pubblika, li l-perijodu ta' hlas ma jaqbiżx ċertu tul ta' żmien speċifikat minn dan il-paragrafu 3. Il-paragrafu 4 tal-imsemmi artikolu jagħti lill-Istati Membri l-possibbiltà li jestendu, f'ċerti ċirkustanzi, it-termini indikati fl-imsemmi paragrafu 3.

8 L-Artikolu 6 ta' din id-direttiva, intitolat “Kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru”, jipprevedi:

“1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, fejn l-imgħax għal hlas tard isir dovut fi transazzjonijiet kummerċjali b'mod konformi mal-Artikolu 3 jew 4, il-kreditur huwa intitolat li jikseb mingħand id-debitur, bħala minimu, somma stabbilita ta' EUR 40. [euros].

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li s-somma stabbilita msemmija fil-paragrafu 1 tkun dovuta mingħajr il-htieġa ta' tfakkira u bħala kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru tal-kreditur stess.

3. Il-kreditur, apparti s-somma stabbilita msemmija fil-paragrafu 1, għandu jkun intitolat li jikseb kumpens raġonevoli mid-debitur għal kwalunkwe spejjeż ta' rkupru li jaqbiżu dik is-somma stabbilita u mgarrba minhabba l-hlas tard tad-debitur. [...]”

9 L-Artikolu 7 tal-imsemmija direttiva, intitolat “Kondizzjonijiet u prassi kuntrattwali ingusti”, jipprovdi, fil-paragrafi 1 sa 3 tiegħu:

“1. L-Istati Membri għandhom jipprovdu li kondizzjoni jew prassi kuntrattwali relatata mad-data jew mal-perjodu tal-hlas, ir-rata ta' mgħax għall-hlas tard jew il-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru jkun jew mhux infurzabbli jew ikun jagħti lok għal talba għad-danni jekk ikun ingust għall-aħħar għall-kreditur.

Biex jiġi stabbilit jekk kondizzjoni jew prassi kuntrattwali jkun ingusti għall-aħħar għall-kreditur, fit-tifsira tal-ewwel subparagrafu, għandhom jitqiesu ċ-ċirkostanzi kollha tal-każ, inklużi:

a) kull devjazzjoni kbira minn prassi kummerċjali tajba, li tmur kontra l-bona fide u n-negozjar ġust;

b) in-natura tal-prodott jew tas-servizz; u

c) jekk id-debitur kellux xi raġuni oġġettiva li jiddevja mir-rata ta' mgħax statutorja għall-hlas tard, mill-perjodu ta' hlas [...], jew mis-somma fissa kif imsemmi fl-Artikolu 6(1).

2. Għall-finijiet tal-paragrafu 1, kondizzjoni jew prassi kuntrattwali li teskludi mgħax għal hlas tard għandha titqies bħala ingusta għall-aħħar.

3. Għall-finijiet tal-paragrafu 1, kondizzjoni jew prassi kuntrattwali li teskludi kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru kif imsemmi fl-Artikolu 6 għandha titqies bħala ingusta għall-aħħar.”

10 L-Artikolu 12 tal-istess direttiva, intitolat “Traspożizzjoni”, jipprovdi:

“1. L-Istati Membri għandhom idahhlu fis-seħh il-liġijiet, regolamenti u dispożizzjonijiet amministrattivi meħtieġa biex jikkonformaw mal-Artikoli 1 sa 8 u 10 sas-16 ta' Marzu 2013.

Huma għandhom minnufih jikkomunikaw lill-Kummissjoni [Ewropea] it-test ta' daww id-dispożizzjonijiet..

[...]

4. Fit-traspożizzjoni tad-Direttiva, l-Istati Membri għandhom jiddeċiedu jekk jeskludux il-kuntratti konklużi qabel is-16 ta' Marzu 2013.”

11 Skont l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 13 tad-Direttiva 2011/7:

“Id-Direttiva 2000/35/KE [tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' Ġunju 2000 dwar il-ġlieda kontra hłasijiet tard fi transazzjonijiet kummerċjali (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 17, Vol. 1, p. 226),] hija mħassra b'effett mis-16 ta' Marzu 2013, bla hłasara għall-obbligati tal-Istati Membri marbuta mal-limitu ta' żmien għat-traspożizzjoni tagħha fil-liġi nazzjonali u l-applikazzjoni tagħha.. Madankollu, hija għandha tibqa' applikabbli għal kuntratti konklużi qabel dik id-data li għaliha ma tapplikax din id-Direttiva skont l-Artikolu 12(4).”

Id-dritt Finlandiż

12 Id-Direttiva 2011/7 giet trasposta fid-dritt Finlandiż permezz tal-laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista (30/2013) (il-Liġi dwar il-Kundizzjonijiet tal-Flas fil-Kuntratti Kummerċjali (30/2013)), tat-18 ta' Jannar 2013 (iktar 'il quddiem il-“Liġi dwar il-Kundizzjonijiet tal-Flas”).

13 Skont l-Artikolu 1(1) tal-Liġi dwar il-Kundizzjonijiet tal-Flas, din il-liġi tapplika għall-hłasijiet li impriża jew awtorità kontraenti huma meħtieġa li jagħmlu lil impriża inkambju għall-kunsinna ta' oġġett jew għall-provvista ta' servizz.

14 Skont l-Artikolu 1(2) tal-imsemmija liġi, id-dispożizzjonijiet tagħha fil-qasam tal-klawżoli kuntrattwali huma applikabbli wkoll għall-prassi kuntrattwali.

15 Skont l-Artikolu 8(1) tal-Liġi dwar il-Kundizzjonijiet tal-Flas, klawżola kuntrattwali li tippredvi li kreditur ma għandux dritt għall-hłas ta' interessi moratorji għal hłas tardiv hija mingħajr effett. Skont l-Artikolu 8(3) ta' din il-liġi, klawżola kuntrattwali li tippredvi li kreditur ma għandux dritt għal kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru, konformement mal-Artikoli 10 u 10 sexies tas-saatavien perinnästä annettu laki (513/1999) (il-Liġi dwar l-Irkupru tad-Djun (513/1999)) tal-1 ta' Settembru 1999, fil-verżjoni tagħha applikabbli għall-kawża prinċipali (iktar 'il quddiem il-“Liġi dwar l-Irkupru tad-Djun”), hija mingħajr effett, sakemm raġunijiet legittimi ma jiġġustifikawx l-użu ta' din il-klawżola.

16 Il-Liġi dwar l-Irkupru tad-Djun tippredvi kumpens fil-forma ta' somma f'daqqa. Skont l-Artikolu 10 sexies ta' din il-liġi, fil-każ ta' hłas tardiv, imsemmi fl-Artikolu 1 tal-Liġi dwar il-Kundizzjonijiet tal-Flas, li jagħti lill-kreditur id-dritt għall-hłas ta' interessi moratorji għal hłas tardiv, il-kreditur għandu dritt għall-hłas mingħand id-debitur ta' kumpens fil-forma ta' somma f'daqqa għall-ispejjeż ta' rkupru fl-ammont ta' EUR 40.

17 L-Artikolu 11(1) tal-Liġi dwar il-Kundizzjonijiet tal-Flas jipprovdi li din tidhol fis-seħh fis-16 ta' Marzu 2013. Skont l-Artikolu 11(2), kuntratt konkluż qabel din id-data tad-dhul fis-seħh għandu jkun irregolat mid-dispożizzjonijiet li kienu fis-seħh fid-data kkonċernata.

Il-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

- 18 Sa minn April 2009, B, li teżercita attività ta' bejjiegħa tal-kotba, hija klijenta ta' A u xtrat mingħand din tal-aħħar kotba u oġġetti oħra tal-kartolerija permezz ta' ordnijiet individwali. A pprovdiet kotba lil B u baġħtilha fattura separata għal kull ordni. Ma jeżistix kuntratt-qafas jew ftehim ieħor bil-miktub bejn dawn il-partijiet għall-ordni u l-provvista tal-merkanzija kkonċernata. Il-modalitajiet ta' hlas tal-fatturi u tal-hlas tal-interessi moratorji għal hlas tardiv lanqas ma ġew miftiehma separatament bil-miktub bejn l-imsemmija partijiet.
- 19 Permezz ta' rikors ippreżentat fis-7 ta' Mejju 2018, A talbet lill-käräjäoikeus (il-Qorti tal-Ewwel Istanza, il-Finlandja) tikkundanna lil B u s-soċju solidali ta' din tal-aħħar, C, għall-hlas tal-interessi moratorji għal hlas tardiv fl-ammont ta' EUR 172.81 u, b'applikazzjoni tal-Artikolu 10 sexies tal-Liġi dwar l-Irkupru tad-Djun, kumpensi fil-forma ta' somma f'daqqa għall-ispejjeż ta' rkupru fl-ammont totali ta' EUR 5 400. Insostenn tat-talbiet tagħha, A sostniet li B kienet hallset tard 135 fattura, li d-dati ta' skadenza tagħhom kienu inkluzi bejn l-10 ta' April 2015 u l-21 ta' Frar 2018.
- 20 B u C opponew dawn it-talbiet. Għalkemm huma rrikonoxxew li l-hlas ta' 135 fattura kkonċernati kienu thallsu bejn jumejn u tliet ġimgħat tard, jiġifieri wara d-dati ta' skadenza tagħhom, huma indikaw li dawn il-fatturi kollha kienu fl-aħħar mill-aħħar thallsu.
- 21 F'dan ir-rigward, B u C invokaw b'mod partikolari l-prassi kurrenti fis-settur tal-kotba u l-fatt li, matul it-tmien snin tal-kollaborazzjoni tagħhom, A qatt ma kienet talbithom ihallsu interessi moratorji għal hlas tardiv jew kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru, minkejja li B hallset il-parti l-kbira tal-fatturi maħruġa minn A wara d-dati ta' skadenza tagħhom. Huma sostnew li kien jeżisti tal-inqas "ftehim taċitu" bejn A u B, li abbażi tiegħu B setgħet thallas il-fatturi maħruġa f'terminu raġonevoli wara d-data ta' skadenza tagħhom, mingħajr ma ġġarrab interessi moratorji għal hlas tardiv. Għalhekk kien hemm ukoll ftehim bejn A u B, li abbażi tiegħu A ma kellhiex dritt għall-kumpens fil-forma ta' somma f'daqqa għall-ispejjeż ta' rkupru previst fl-Artikolu 10 sexies tal-Liġi dwar l-Irkupru tad-Djun.
- 22 Il-käräjäoikeus (il-Qorti tal-Ewwel Istanza) ċaħdet ir-rikors ippreżentat minn A.
- 23 F'dan ir-rigward, din il-qorti indikat li l-kwistjoni determinanti kienet jekk A setgħetx tippretendi l-hlas ta' interessi moratorji għal hlas tardiv. Hija rreferiet għall-Artikolu 8(1) tal-Liġi dwar il-Kundizzjonijiet tal-Hlas, li abbażi tiegħu klawżola kuntrattwali li tipprevedi li kreditur ma għandux dritt għall-hlas ta' interessi moratorji hija mingħajr effett. Peress li din id-dispożizzjoni hija imperattiva, A u B ma setgħux ftiehm li A ma kellha l-ebda dritt għall-hlas ta' interessi moratorji għal hlas tardiv.
- 24 Madankollu, l-imsemmija qorti qieset bħala stabbilita l-eżistenza ta' prassi kummerċjali li ilha teżisti bejn A u B, li permezz tagħha fattura setgħet titħallas f'terminu raġonevoli wara d-data tal-iskadenza tagħha, mingħajr ma jithallsu interessi moratorji. Fil-fehma tagħha, din il-prassi ma tmurx kontra l-Artikolu 8(1) tal-Liġi dwar il-Kundizzjonijiet tal-Hlas, b'tali mod li A ma għandhiex dritt għall-hlas ta' interessi moratorji għal hlas tardiv, u lanqas, sussegwentement, għall-hlas ta' kumpens fil-forma ta' somma f'daqqa għall-ispejjeż ta' rkupru.
- 25 Adita minn A, il-hovioikeus (il-Qorti tal-Appell, il-Finlandja) ikkonfermat is-sentenza mogħtija fl-ewwel istanza, billi qieset li l-prassi ta' A u B kienet saret parti integrali mill-ftehim konkluz bejniethom. Fil-fehma tagħha, id-dispożizzjonijiet applikabbli ma kinux jipprekludu li, skont din

- il-prassi, id-data li fiha jibdedw jiddekorru l-interessi moratorji kienet differenti mid-data tal-iskadenza tal-fattura kkonċernata. Fl-aħħar nett, hija qieset li l-imsemmija prassi lanqas ma kienet irragonevoli jew ingusta u, għaldaqstant, li din tal-aħħar ma kinitx tmur kontra l-legiżlazzjoni imperattiva.
- 26 A appellat quddiem il-Korkein oikeus (il-Qorti Suprema, il-Finlandja), li hija l-qorti tar-rinviju.
- 27 Insostenn tiegħu, A ssostni, essenzjalment, li, fid-dawl tan-natura imperattiva tal-legiżlazzjoni applikabbli, hija stess u B ma kellhomx id-dritt li jikkonkludu ftehimiet, taċiti jew fi kwalunkwe forma oħra, dwar il-ħlas ta' interessi moratorji għal ħlas tardiv, bi ksur tad-drittijiet tal-kreditur ikkonċernat.
- 28 Barra minn hekk, fir-rigward tad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 11(1) u (2) tal-Liġi dwar il-Kundizzjonijiet tal-Ħlas, A ssostni li kull ordni individwali tikkostitwixxi kuntratt u li, f'dan il-każ, ma hijiex kwistjoni ta' ftehim fit-tul jew ta' prassi li nholqu qabel id-data tad-dhul fis-seħħ ta' din il-liġi.
- 29 B u l-komunità tal-eredi ta' C jikkunsidraw, għall-kuntrarju, li, permezz ta' klawżola kuntrattwali jew prassi, huwa possibbli li ssir deroga mid-data li fiha jibdedw jiddekorru l-interessi moratorji.
- 30 Il-qorti tar-rinviju tqis li l-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja, b'mod partikolari s-sentenza tal-1 ta' Ġunju 2017, Zarski (C-330/16, EU:C:2017:418), ma tagħtix risposta ċara f'dak li jirrigwarda l-portata tal-espressjoni "kuntratti konklużi qabel is-16 ta' Marzu 2013", li tinsab fl-Artikolu 12(4) tad-Direttiva 2011/7, fil-każ fejn il-prassi segwita mill-partijiet ikkonċernati u relatata mal-ħlas ta' interessi moratorji għal ħlas tardiv titqies li bdiet qabel din id-data, iżda fejn kull ordni individwali, li abbażi tagħha jintalab il-ħlas ta' interessi moratorji għal ħlas tardiv u ta' kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru, tkun saret wara din id-data. Bl-istess mod, la l-legiżlazzjoni applikabbli u lanqas din il-ġurisprudenza ma jindikaw b'mod ċar jekk il-prassi tal-partijiet ikkonċernati li permezz tagħha l-kreditur ma talabx penalitajiet moratorji għal dewmien qasir fil-ħlas tistax titqies bħala klawżola kuntrattwali jew prassi manifestament ingusta.
- 31 Il-qorti tar-rinviju tirrileva f'dan ir-rigward li, meta d-Direttiva 2011/7 giet trasposta fid-dritt Finlandiż, il-legiżlatur nazzjonali għamel użu mill-fakultà prevista fl-Artikolu 12(4) ta' din id-direttiva.
- 32 Barra minn hekk, kif ġie deċiż fl-ewwel istanza u fl-appell, il-prassi kuntrattwali, li tkomplet mingħajr interruzzjoni mis-sena 2009 bejn A u B, li permezz tagħha dewmien fil-ħlas ta' fatturi sa xahar ma jwassalx għal penalitajiet moratorji, saret, skont id-dritt nazzjonali, parti integrali mill-ftehimiet konklużi bejniethom.
- 33 Madankollu, fid-dawl tal-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja, ma jidhirx b'mod ċar jekk tali prassi, jekk jitqies li kienet saret vinkolanti għal dawn il-partijiet qabel is-16 ta' Marzu 2013, kif ukoll l-ordnijiet individwali kollha li saru bejn l-imsemmija partijiet minn din id-data għandhomx jitqiesu li jikkostitwixxu kuntratti konklużi qabel is-16 ta' Marzu 2013, fis-sens tal-Artikolu 12(4) tad-Direttiva 2011/7, b'tali mod li dawn kollha huma esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2011/7.
- 34 Fil-każ li d-Direttiva 2011/7 tkun applikabbli għall-ordnijiet magħmula wara s-16 ta' Marzu 2013, meta l-prassi kkonċernata kienet stabbilita qabel din id-data, il-qorti tar-rinviju tistaqsi dwar il-kwistjoni ta' jekk din il-prassi tikkostitwixxix klawżola kuntrattwali jew prassi li teskludi, minn

naħa, il-ħlas ta' interessi moratorji għal ħlas tardiv, fis-sens tal-Artikolu 7(2) tad-Direttiva 2011/7, u, min-naħa l-oħra, il-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru, fis-sens tal-Artikolu 7(3) ta' din id-direttiva, u jekk, konsegwentement, l-imsemmija prassi għandiex "titqies bħala ingusta għall-aħħar", fis-sens tal-ewwel waħda minn dawn id-dispożizzjonijiet, u "titqies bħala ingusta għall-aħħar", fis-sens tat-tieni waħda minnhom, rispettivament.

- 35 Skont il-qorti tar-rinviju, ir-rinunzja għall-interessi moratorji għal ħlas tardiv u għall-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru marbuta magħha hija bbażata f'dan il-każ fuq il-prassi li permezz tagħha l-kreditur ikkonċernat aċċetta li ma jirkuprax dawn tal-aħħar, għad-dewmien fil-ħlas għal żmien qasir, jiġifieri tul ta' inqas minn xahar, inkambju għall-ħlas tal-ammont prinċipali. Issa, il-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja ma tippermettix li tingħata risposta għad-domanda dwar jekk tali prassi tistax torbot lil dan il-kreditur mingħajr ma d-Direttiva tipprekludih.
- 36 F'dan ir-rigward, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, dwar l-applikabbiltà tat-tagħlimiet li jirriżultaw mis-sentenzi tas-16 ta' Frar 2017, IOS Finance EFC (C-555/14, EU:C:2017:121), u tat-28 ta' Jannar 2020, Il-Kummissjoni vs L-Italja (Direttiva dwar il-ġlieda kontra l-ħlas tardiv), (C-122/18, EU:C:2020:41), minħabba li, fil-kawzi li taw lok għal dawn is-sentenzi, id-dewmien fil-ħlas kien imputabbli lill-awtoritajiet pubbliċi, filwaqt li, fil-kawza prinċipali, dan id-dewmien huwa imputabbli lil entità rregolata mid-dritt privat.
- 37 F'dawn iċ-ċirkustanzi, il-Korkein oikeus (il-Qorti Suprema) iddeċidiet li tissospendi l-proċeduri quddiemha u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domandi preliminari li ġejjin:
- "1) L-Artikolu 12(4) tad-Direttiva 2011/7 għandu jiġi interpretat fis-sens li l-Istati Membri jistgħu jeskludu mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva prassi kuntrattwali dwar [il-ħlas ta' interessi moratorji għal ħlas tardiv u għall-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru] stabbilita bejn il-partijiet qabel is-16 ta' Marzu 2013 fil-kuntest ta' ordnijiet individwali, anki meta l-ordnijiet individwali li fir-rigward tagħhom jiġu applikati l-penalitajiet għal dewmien ikunu saru wara din id-data?
- 2) Fil-każ li tingħata risposta fin-negattiv għall-ewwel domanda, l-Artikolu 7(2) u (3) tad-Direttiva 2011/7 għandu jiġi interpretat fis-sens li l-prassi kuntrattwali deskritta fl-ewwel domanda għandha titqies bħala klawżola kuntrattwali jew prassi li teskludi l-ħlas ta' interessi moratorji jew ta' kumpens għall-ispejjeż tal-irkupru?"

Fuq id-domandi preliminari

Fuq l-ewwel domanda

- 38 Permezz tal-ewwel domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk l-Artikolu 12(4) tad-Direttiva 2011/7 għandux jiġi interpretat fis-sens li l-Istati Membri jistgħu jeskludu mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-direttiva prassi kuntrattwali dwar il-ħlas ta' interessi moratorji għal ħlas tardiv u l-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru, meta din il-prassi tkun giet stabbilita bejn il-partijiet ikkonċernati qabel is-16 ta' Marzu 2013, iżda meta l-ordnijiet individwali, li abbażi tagħhom jintalbu interessi moratorji għal ħlas tardiv u tali kumpensi, ikunu saru minn din id-data.

- 39 L-Artikolu 12(4) tad-Direttiva 2011/7 jippermetti lill-Istati Membri li jiddeċiedu, waqt it-traspożizzjoni ta' din id-direttiva, jekk iridux jeskludu mill-kamp ta' applikazzjoni tagħha l-kuntratti konklużi qabel is-16 ta' Marzu 2013.
- 40 Issa, il-Qorti tal-Ġustizzja diġà enfasizzat li din id-dispożizzjoni għandha tiġi interpretata, fl-Unjoni Ewropea kollha, b'mod awtonomu u uniformi (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-1 ta' Ġunju 2017, Zarski, C-330/16, EU:C:2017:418, punti 25 u 26).
- 41 Barra minn hekk, hija diġà rrilevat, minn naħa, li l-eżami tal-formulazzjoni tagħha jwassal sabiex jiġi kkunsidrat li, bl-użu tal-frazi "kuntratti konklużi", il-legiżlatur tal-Unjoni ried jippermetti lill-Istati Membri li jeskludu mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2011/7 ir-relazzjonijiet kuntrattwali konklużi qabel is-16 ta' Marzu 2013, fl-intier tagħhom, inklużi l-effetti li jirriżultaw mill-imsemmija relazzjonijiet kuntrattwali u li jimmaterjalizzaw ruħhom wara din id-data (sentenza tal-1 ta' Ġunju 2017, Zarski, C-330/16, EU:C:2017:418, punti 25, 26 u 29).
- 42 Min-naħa l-oħra, hija kkonstatat li din l-interpretazzjoni kienet ikkorroborata mill-kuntest tad-dispożizzjoni kkonċernata u, b'mod partikolari, mill-portata tal-Artikolu 13 tad-Direttiva 2011/7, li jhassar id-Direttiva 2000/35 b'effett mis-16 ta' Marzu 2013, filwaqt li ppreveda li din id-direttiva tibqa' applikabbli għall-kuntratti konklużi qabel din id-data u li għalihom id-Direttiva 2011/7 ma hijiex applikabbli, skont l-Artikolu 12(4) tagħha (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-1 ta' Ġunju 2017, Zarski, C-330/16, EU:C:2017:418, punti 30 u 31).
- 43 Il-Qorti tal-Ġustizzja ddeduċiet minn dawn l-elementi li, meta Stat Membru jkun uża l-fakultà mogħtija lill-Artikolu 12(4) tad-Direttiva 2011/7, il-kuntratti konklużi qabel is-16 ta' Marzu 2013 jibqgħu, bla ħsara għall-eżerċizzju tal-fakultà prevista fl-Artikolu 6(3)(b) tad-Direttiva 2000/35 f'dak li jikkonċerna l-kuntratti konklużi qabel it-8 ta' Awwissu 2002, irregolati minn din l-aħħar direttiva, inkluż għall-effetti futuri tagħhom. Konsegwentement, il-kontestazzjonijiet dwar ħlasijiet dovuti wara s-16 ta' Marzu 2013 ma jistgħux jaqgħu taħt id-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2011/7 meta l-kuntratt li abbażi tiegħu dawn il-ħlasijiet għandhom jiġu osservati, kien konkluż qabel din id-data u li l-Istat Membru kkonċernat uża l-fakultà prevista fl-Artikolu 12(4) tad-Direttiva 2011/7 (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-1 ta' Ġunju 2017, Zarski, C-330/16, EU:C:2017:418, punti 32 u 33).
- 44 Il-Qorti tal-Ġustizzja għalhekk iddeċidiet li l-Artikolu 12(4) tad-Direttiva 2011/7 għandu jiġi interpretat fis-sens li l-Istati Membri jistgħu jeskludi mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-direttiva il-ħlasijiet tardivi fl-eżekuzzjoni ta' kuntratt konkluż qabel is-16 ta' Marzu 2013, anki meta dan il-ħlas tardiv iseħħ wara din id-data (sentenza tal-1 ta' Ġunju 2017, Zarski, C-330/16, EU:C:2017:418, punt 34).
- 45 Mill-kunsiderazzjonijiet preċedenti jirriżulta li l-element determinanti għall-finijiet tal-evalwazzjoni dwar jekk prassi kuntrattwali bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali tistax, b'applikazzjoni tal-Artikolu 12(4) tad-Direttiva 2011/7, tiġi eskluża mill-portata ta' din id-direttiva huwa d-data ta' konklużjoni tal-kuntratt li abbażi tiegħu l-ħlasijiet huma dovuti.
- 46 Madankollu, għandu jiġi kkonstatat li l-aħħar sentenza tal-premessa 28 ta' din id-direttiva tistabbilixxi li din tal-aħħar ma għandhiex taffettwa, b'mod partikolari, id-dispożizzjonijiet nazzjonali dwar il-metodi ta' konklużjoni tal-kuntratti. Minn dan isegwi li huwa skont id-dritt nazzjonali applikabbli, li l-qorti nazzjonali għandha tiddetermina jekk iċ-ċirkustanzi pprezentati għall-evalwazzjoni tagħha tawx lok għall-konklużjoni ta' kuntratt u, jekk ikun il-każ, id-data ta' din il-konklużjoni.

- 47 F'dan il-każ, il-qorti tar-rinviju tindika li, skont id-dritt nazzjonali, il-prassi kkonċernata, segwita mingħajr interruzzjoni mis-sena 2009, saret "parti integrali" tar-relazzjoni kuntrattwali bejn A u B. Barra minn hekk, mid-deċiżjoni tar-rinviju jirriżulta li din il-prassi saret vinkolanti għal dawn il-partijiet qabel is-16 ta' Marzu 2013, u, sussegwentement, taqa' taħt relazzjoni kuntrattwali konkluzja qabel din id-data, fatt li madankollu għandu jiġi vverifikat minn din il-qorti.
- 48 Għaldaqstant, hija għad għandha tiddetermina jekk, konformement mad-dritt nazzjonali applikabbli, għandux jiġi kkunsidrat li ġie konkluz kuntratt gdid kull darba li B għamlet ordni individwali ta' merkanzija mingħand A, b'tali mod li, jekk dan il-kuntratt ġie konkluz mis-16 ta' Marzu 2013, dan ma jstax jiġi eskluż mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2011/7, b'applikazzjoni tal-Artikolu 12(4) tagħha. Għall-kuntrarju, jekk il-qorti tar-rinviju tikkonstata li tali ordnijiet individwali ma jikkostitwixxux kuntratti awtonomi, iżda l-eżekuzzjoni ta' kuntratt konkluz qabel is-16 ta' Marzu 2013, dan il-qafas kuntrattwali huwa eskluż mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-direttiva, peress li r-Repubblika tal-Finlandja għamlet użu mill-fakultà prevista f'din id-dispożizzjoni.
- 49 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet kollha preċedenti, ir-risposta għall-ewwel domanda għandha tkun li l-Artikolu 12(4) tad-Direttiva 2011/7 għandu jiġi interpretat fis-sens li l-Istati Membri jistgħu jeskludu mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-direttiva prassi kuntrattwali dwar il-hlas ta' interessi moratorji għal hlas tardiv u l-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru, jekk din taqa' fil-kuntest ta' kuntratt konkluz qabel is-16 ta' Marzu 2013, skont id-dritt nazzjonali applikabbli. L-ordnijiet individwali li abbażi tagħhom jintalbu interessi moratorji għal hlas tardiv u tali kumpensi, li saru minn din id-data, jistgħu jiġu esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2011/7 sakemm dawn jikkostitwixxu biss l-eżekuzzjoni ta' kuntratt konkluz qabel is-16 ta' Marzu 2013, skont id-dritt nazzjonali applikabbli. Għall-kuntrarju, jekk, skont dan id-dritt, dawn l-ordnijiet individwali jikkostitwixxu kuntratti awtonomi konkluzi mill-imsemmija data, dawn ma jistgħux jiġu esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-direttiva.

Fuq it-tieni domanda

- 50 Permezz tat-tieni domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, fil-każ fejn id-Direttiva 2011/7 hija applikabbli għall-kawża prinċipali, jekk l-Artikolu 7(2) u (3) tagħha għandux jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi prassi li permezz tagħha, għal hlasijiet tardivi ta' inqas minn xahar, il-kreditur la jirkupra l-interessi moratorji għal hlas tardiv u lanqas il-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru, inkambju għall-hlas tal-ammont prinċipali tad-dejn dovut.
- 51 Konformement għall-Artikolu 1(1) tad-Direttiva 2011/7, l-għan tagħha huwa l-ġlieda kontra l-hlas tardiv fit-tranzazzjonijiet kummerċjali, peress li dan id-dewmien jikkostitwixxi, skont il-premessa 12 ta' din id-direttiva, ksur tal-kuntratt li sar finanzjarjament attraenti għad-debituri b'mod partikolari minhabba r-rata baxxa jew l-assenza ta' interessi moratorji għal hlas tardiv iffatturati (sentenza tas-16 ta' Frar 2017, IOS Finance EFC, C-555/14, EU:C:2017:121, punt 24).
- 52 Sabiex jintlaħaq dan l-għan, id-Direttiva 2011/7 ma twettaqx madankollu armonizzazzjoni shiħa tar-regoli kollha relatati mal-hlasijiet tardivi fit-tranzazzjonijiet kummerċjali (sentenza tas-16 ta' Frar 2017, OS Finance EFC, C-555/14, EU:C:2017:121, punt 25 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 53 Fil-fatt, bħad-Direttiva 2000/35, id-Direttiva 2011/7 tindika biss ċerti regoli f'dan il-qasam, li fosthom hemm dawk relatati mal-interessi moratorji (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tas-16 ta' Frar 2017, OS Finance EFC, C-555/14, EU:C:2017:121, punt 26).

- 54 F'dan ir-rigward, l-Istati Membri għandhom, skont l-Artikolu 3(1) u l-Artikolu 6 tad-Direttiva 2011/7, jiżguraw li, fit-tranzazzjonijiet kummerċjali bejn impriži, kreditur li wettaq l-obbligi tiegħu u li ma rċevix l-ammont dovut fid-data tal-iskadenza, ikun intitolat jikseb l-interessi moratorji għal hlas tardiv mingħajr in-necessità ta' tfakkira, kif ukoll li jikseb il-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru li jkun sostna, hliet jekk id-debitur ikkonċernat ma huwiex responsabbli għal tali hlas tardiv.
- 55 Għal dan il-għan, l-Artikolu 7(1) ta' din id-direttiva timponi fuq l-Istati Membri l-obbligu li jipprevedu li klawżola kuntrattwali jew prassi dwar, b'mod partikolari, l-iskadenza tal-hlas, ir-rata ta' interessi għall-hlas tardiv jew il-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru jkun jew mhux infurzabbli jew ikun jagħti lok għal talba għad-danni jekk ikun ingust għall-aħħar fil-konfront tal-kreditur. Barra minn hekk, għall-finijiet tal-applikazzjoni ta' dan il-paragrafu 1, dan l-Artikolu 7 jipprevedi, minn naħa, fil-paragrafu 2 tiegħu, li kwalunkwe klawżola kuntrattwali jew prassi li teskludi l-hlas ta' interessi moratorji għal hlas tardiv titqies bħala manifestament ingusta u, min-naħa l-oħra, fil-paragrafu 3 tiegħu, li klawżola kuntrattwali jew prassi li teskludi l-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru previst fl-Artikolu 6 tagħha hija prezunta bħala manifestament ingusta.
- 56 Madankollu, minn dawn id-dispożizzjonijiet jirriżulta li dawn jillimitaw ruħhom li jiżguraw li ċ-ċirkustanzi previsti b'mod partikolari fl-Artikolu 3(1) u fl-Artikolu 6 tad-Direttiva 2011/7 jagħtu lill-kreditur id-dritt li jeżiġi l-interessi moratorji għal hlas tardiv u l-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru. Għalhekk, kif jirriżulta mill-premessa 28 ta' din id-direttiva, l-impossibbiltà li jiġi eskluż tali dritt permezz ta' kuntratt hija intiża sabiex tipprekludi l-abbuż tal-libertà kuntrattwali għad-detriment tal-kreditur, li, fid-data tal-konklużjoni tal-kuntratt ikkonċernat, ma jistax jirrinunzja għalih (ara, b'analogija, is-sentenza tas-16 ta' Frar 2017, IOS Finance EFC, C-555/14, EU:C:2017:121, punt 29).
- 57 Fi kliem ieħor, l-għan tal-Artikolu 7(2) u (3) tad-Direttiva 2011/7 huwa li jiġi evitat li r-rinunzja minn kreditur għall-interessi moratorji għal hlas tardiv jew għall-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru ma sseħħ sa mill-konklużjoni tal-kuntratt, jiġifieri fil-mument tal-eżerċizzju tal-libertà kuntrattwali tal-kreditur u għalhekk li jiġi evitat ir-riskju possibbli ta' abbuż ta' din il-libertà mid-debitur għad-detriment tal-kreditur (sentenza tas-16 ta' Frar 2017, IOS Finance EFC, C-555/14, EU:C:2017:121, punt 30).
- 58 Għall-kuntrarju, meta l-kundizzjonijiet previsti fid-Direttiva 2011/7 ikunu ssodisfatti u l-interessi moratorji għal hlas tardiv kif ukoll il-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru huma eżiġibbli, kreditur, fid-dawl tal-libertà kuntrattwali tiegħu, għandu jibqa' liberu li jirrinunzja għall-ammonti dovuti fir-rigward ta' dawn l-interessi u dan il-kumpens, b'mod partikolari, inkambju għall-hlas immedjat tal-ammont prinċipali. Barra minn hekk, dan huwa kkonfermat fil-premessa 16 ta' din id-direttiva, li tippreċiża li din ma għandhiex tobbliga kreditur jitlob il-hlas ta' interessi moratorji għal hlas tardiv (sentenza tas-16 ta' Frar 2017, IOS Finance EFC, C-555/14, EU:C:2017:121, punti 31 u 32).
- 59 Konsegwentement, mid-Direttiva 2011/7 ma jirriżultax li din tipprekludi li kreditur liberament jirrinunzja għad-dritt li jitlob l-interessi moratorji għal hlas tardiv kif ukoll il-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru. B'dan premess, tali rinunzja hija sugġetta għall-kundizzjoni li tkun għet mogħtija b'kunsens effettivament liberu, b'tali mod li din ma tkunx tikkostitwixxi abbuż tal-libertà kuntrattwali tal-kreditur attribwibbli lid-debitur (sentenza tas-16 ta' Frar 2017, IOS Finance EFC, C-555/14, EU:C:2017:121, punti 33 u 34).

- 60 F'dan ir-rigward, fid-dawl tad-dubji espressi mill-qorti tar-rinviju, għandu jingħad ukoll, minn naħa, li t-tagħlim tal-ġurisprudenza mfakkra fil-punti 56 sa 59 ta' din is-sentenza huwa applikabbli għal ċirkustanzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali. Għalkemm, ċertament, il-kawża li tat lok għal din il-ġurisprudenza kienet tikkonċerna tranżazzjonijiet bejn impriži u awtoritajiet pubbliċi, filwaqt li huma inkwistjoni fil-kawża prinċipali tranżazzjonijiet bejn impriži, għandu madankollu jiġi kkonstatat li dan it-tagħlim jirrigwarda l-portata tal-Artikolu 7(2) u (3) tad-Direttiva 2011/7 u li, fir-rigward tal-klassifikazzjonijiet li dawn id-dispożizzjonijiet jipprevedu, dawn tal-aħħar ma jagħmlux distinzjoni skont it-tip ta' tranżazzjoni kummerċjali kkonċernata. Min-naħa l-oħra, fir-rigward tal-kawża li tat lok għas-sentenza tat-28 ta' Jannar 2020, Il-Kummissjoni vs L-Italja (Direttiva dwar il-ġlieda kontra l-ħlas tardiv) (C-122/18, EU:C:2020:41), huwa biżżejjed li jiġi kkonstatat li din kienet tirrigwarda d-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 4(3) u (4) ta' din id-direttiva, li ma humiex inkwistjoni fil-kawża prinċipali.
- 61 F'dan il-każ, id-deċiżjoni tar-rinviju ma turix jekk, permezz tal-prassi inkwistjoni fil-kawża prinċipali, il-kreditur irrinunzja liberament għad-dritt tiegħu li jeżiġi l-interessi moratorji għal ħlas tardiv kif ukoll il-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru, fis-sens tal-ġurisprudenza mfakkra fil-punti 57 sa 59 ta' din is-sentenza. Għaldaqstant, hija l-qorti tar-rinviju, li hija l-unika li għandha ġurisdiżjoni sabiex tevalwa l-fatti, li għandha tiddetermina jekk jistax jitqies li, permezz tal-prassi tagħha li ma tirkuprax is-somom li jikkorrispondu għal dawn l-interessi u dan il-kumpens, il-kreditur tax il-kunsens tiegħu b'mod liberu sabiex jirrinunzja għall-ħlas tas-somom dovuti fir-rigward ta' dawn l-interessi u ta' dan il-kumpens, filwaqt li jiġi ppreċiżat li tali kunsens ma jistax jiġi espress fil-mument tal-konkluzjoni tal-kuntratt li permezz tiegħu l-ħlasijiet ikkonċernati kienu dovuti.
- 62 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti kollha, ir-risposta għat-tieni domanda hija li l-Artikolu 7(2) u (3) tad-Direttiva 2011/7 għandu jiġi interpretat fis-sens li ma jipprekludix prassi li permezz tagħha, għal ħlas tardiv ta' inqas minn xahar, il-kreditur la jirkupra l-interessi moratorji għal ħlas tardiv u lanqas il-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru, inkambju għall-ħlas tal-ammont prinċipali tad-dejn dovut, sakemm, b'tali aġir, il-kreditur ikun ta l-kunsens tiegħu b'mod liberu sabiex jirrinunzja għall-ammonti dovuti f'dak li jirrigwarda dawn l-interessi u dan il-kumpens.

Fuq l-ispejjeż

- 63 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jiġi ħallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (L-Għaxar Awla) taqta' u tiddeċiedi:

- 1) L-Artikolu 12(4) tad-Direttiva 2011/7/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Frar 2011 dwar il-ġlieda kontra l-ħlas tard fi transazzjonijiet kummerċjali,**

għandu jiġi interpretat fis-sens li:

l-Istati Membri jistgħu jeskludu mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-direttiva prassi kuntrattwali dwar il-ħlas ta' interessi moratorji għal ħlas tardiv u l-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru, jekk din taqa' fil-kuntest ta' kuntratt konkluz qabel is-16 ta' Marzu 2013, skont id-dritt nazzjonali applikabbli. L-ordnijiet individwali li abbażi

tagħhom jintalbu interessi moratorji għal hlas tardiv u tali kumpensi, li saru minn din id-data, jistgħu jiġu esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2011/7 sakemm dawn jikkostitwixxu biss l-eżekuzzjoni ta' kuntratt konkluż qabel is-16 ta' Marzu 2013, skont id-dritt nazzjonali applikabbli. Għall-kuntrarju, jekk, skont dan id-dritt, dawn l-ordnijiet individwali jikkostitwixxu kuntratti awtonomi konklużi mill-imsemmija data, dawn ma jistgħux jiġu esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-direttiva.

2) L-Artikolu 7(2) u (3) tad-Direttiva 2011/7

għandu jiġi interpretat fis-sens li:

ma jipprekludix prassi li permezz tagħha, għal hlas tardiv ta' inqas minn xahar, il-kreditur la jirkupra l-interessi moratorji għal hlas tardiv u lanqas il-kumpens għall-ispejjeż ta' rkupru, inkambju għall-hlas tal-ammont prinċipali tad-dejn dovut, sakemm, b'tali aġir, il-kreditur ikun ta l-kunsens tiegħu b'mod liberu sabiex jirrinunzja għall-ammonti dovuti f'dak li jirrigwarda dawn l-interessi u dan il-kumpens.

Firem